

Tillämpad välfärdsforskning 2022

Information om utlysningen

Inom denna utlysning kan du ansöka om projektbidrag. Totalt avsätts cirka 40 miljoner kronor för åren 2022–2025. Sista dag att skicka in ansökan är den 14 december klockan 14.00.

Inriktning

Forte ansvarar för ett nationellt forskningsprogram om tillämpad välfärdsforskning. Det nationella forskningsprogrammets syfte är att stärka klient- och praktikinära forskning inom socialtjänstens verksamhetsområden. Klient- och praktikinära forskning bygger på frågeställningar som är relevanta utifrån socialtjänstens och klienters och brukares behov och kan leda till nytta och användbarhet för klienter, socialtjänstens verksamhet och samhället i stort. Det kan till exempel vara forskning om socialtjänstens funktionssätt, resultat och effekter ur ett klient- och brukarperspektiv som ger underlag för utveckling av socialtjänsten. I satsningen ingår därför att stärka samverkan mellan forskning och praktik samt öka delaktigheten från brukare/klienter och anhöriga (läs mer under ”Samverkan/samskapande mellan forskning och praktik”).

Forskningen som finansieras ska uppfylla höga kvalitetskrav, adressera identifierade forskningsbehov samt gärna omfatta flera olika discipliner och vetenskapliga kompetenser. Forte välkomnar studier av olika vetenskapliga ansatser, såväl kvalitativa som kvantitativa metoder eller mixade metoder.

Utlisningens inriktning utgår från åtta prioriterade områden. Dessa presenteras mer utförligt i [programmets strategiska agenda](#). Vi hänvisar även till Fortes och SBU:s [kartläggning av forskningsbehov](#) i socialtjänsten utifrån praktikers och brukares/klienters perspektiv. Ansökningar inom denna utlysning ska vara inriktade på någon eller några av nedan prioriterade områden. Observera att det förekommer överlapp mellan dessa och att en ansökan kan svara mot flera områden.

1. **Effekter av interventioner.** Det behövs mer interventionsforskning som utvärderar effekterna av de insatser som används i socialtjänsten utifrån individnära utfallsmått. Det behövs forskning både om befintliga interventioner samt utveckling och utvärdering av nya insatser. Den sociala aspekten i insatser behöver belysas, så som metoder för bemötande, relationsskapande och förhållningssätt. Mer forskning behövs också om olika insatsers kostnadseffektivitet. Fler randomiserade kontrollerade studier och kvasiexperimentella studier med en jämförelsegrupp och upprepade mätningar behövs.
2. **Metoder för att utreda individers behov av insatser.** Forskning om metoder för att utreda, bedöma och beskriva individers problem, situation och behov av insatser. Det behövs både kvantitativ forskning och forskning med en kvalitativ

ansats som undersöker bemötande, interaktioner och relationsskapande och hur detta påverkar bedömningen.

3. **Socialtjänstens förebyggande arbete och tidiga insatser.** Mer kunskap behövs om effekter av socialtjänstens förebyggande, tidiga och uppsökande insatser. Utöver ett individ- och grupperspektiv omfattar forskningsområdet även den samhällsbaserade socialtjänsten. Det finns behov av forskning om effekter och nytta av socialtjänstens medverkan i samhällsplaneringen för att bidra till att förebygga sociala problem och bidra till en god samhällsmiljö.
4. **Implementering, förändrings- och förbättringsarbete.** Det behövs forskning om metoder för att överföra ny kunskap till praktiken samt kunskap om hur verksamheten kan organiseras för att skapa en arbetskultur för lärande och förbättring av kvalitet. Det behövs även forskning om metoder för systematisk uppföljning, till exempel utveckling och forskning om planerings- och uppföljningsverktyg, både för socialtjänstens kärnverksamhet och för behandlingsverksamheter.
5. **Sammanhållna insatskedjor och samverkan.** Forskning om samordning i gränssnittet mellan socialtjänsten och till exempel hälso- och sjukvård, skola, olika myndigheter och det civila samhället. Forskningen behöver utvärdera vilka effekter samordning får för brukarna. Det behövs även forskning om samarbete mellan kommuner och inom lokala socialtjänster samt samhällsekonomiska aspekter kring samordning.
6. **Brukarmedverkan/delaktighet.** Det är viktigt att utveckla och utvärdera metoder utifrån brukarnas behov och att organisera arbetet och arbetssätt i socialtjänsten utifrån ett brukarperspektiv. Forskning om metoder för att skapa delaktighet och inflytande samt vilka effekter och följder brukarmedverkan får. Brukarperspektivet är en viktig aspekt även i forskning inom de andra prioriterade områdena.
7. **Digitalisering och välfärdsteknik.** Forskning om välfärdsteknologi för att utveckla både arbetssätt, processer, organisation och insatser i socialtjänsten. Området omfattar forskning om etiska och juridiska aspekter kring välfärdsteknik samt hälsoekonomisk forskning om effekter om digitalisering och välfärdsteknologi.
8. **Ideell och privat sektor som utförare av socialtjänstens insatser.** Forskningen om hur förändringar av socialtjänsten och ansvarsfördelningen i form av hur privatisering påverkar brukarna, tjänsternas kvalitet och innehåll samt kostnadsutvecklingen behöver stödjas. Villkoren för samhällets styrning och kontroll av detta fält är viktiga forskningsfrågor samt frågan hur informationen till brukare/klienter och anhöriga ska organiseras och utföras.

Samverkan/samskapande mellan forskning och praktik

Forskningen som finansieras av programmet ska planeras och genomföras i samverkan/samskapande med relevanta målgrupper, exempelvis berörda professioner,

brukar- och intresseorganisationer och/eller brukare och klienter. Detta kräver en mer explorativ ansats där projektet utvecklas i samarbete med olika aktörer. I ansökan ska processen för detta beskrivas samt på vilket sätt samverkan/samskapande sker i de olika delarna av forskningsprocessen:

- Studiens (eller interventionens) design
- Datainsamling
- Dataanalys¹
- Tolkning av data¹
- Spridning av resultat
- Implementering

Ju fler delar som samarbetsaktörer involveras i, desto högre grad av samskapande. Viktigt är dock att samverkan/samskapandet bidrar till högre kvalitet och relevans i den forskning som kommer ut av projekten. Samverkan/samskapande kan till exempel ske genom att parterna ingår i en rådgivande grupp/referensgrupp till projektet. Att enbart involvera brukare och klienter eller andra samarbetsaktörer i rollen som studieobjekt och att bidra med data uppfyller inte kraven för samverkan/samskapande i forskning. [Läs mer om principer för samverkan/samskapande i forskning i NIHR:s vägledning.](#)

För att uppfylla kraven för praktik- och klientnära forskning samt samverkan/samskapande behöver de sökande i utlysningen visa att:

- forskningsfrågan är prioriterad för dessa grupper
- utfallsmåtten är viktiga för klienter och brukare
- klienter och brukare kommer att involveras i forskningsprocessen och
- kostnaderna för detta är inkluderade i projektets budget.

Liknande principer ska tillämpas om forskningen främst ska utföras med praktiker eller beslutsfattare eller andra relevanta aktörer. Forte är medvetna om att det kan vara svårt att vara explicit med metoder och tillvägagångssätt för samverkan/samskapande när ansökan skrivs fram eftersom dessa bör tas fram i dialog med de som ska involveras i projektet. Dock bör ansökan kunna beskriva de olika tillvägagångssätt som övervägs och processen för att göra brukare, klienter och praktiker delaktiga i att komma överens om de slutliga metoderna och tillvägagångssätten för samverkan/samskapande.

Bidragsformer

Inom denna utlysning finns det en bidragsform: projektbidrag. Högst en ansökan per projektledare är tillåtet.

Projektbidrag

Projektbidrag är bidrag för enskilda forskningsprojekt. Forskningsprojekten ska utgå från professionens och brukares/klienters frågor och behov. Forskningsprojekten ska därför planeras och genomföras i samverkan med socialtjänsten, till exempel genom regionala stöd- och samverkansstrukturer (RSS), lokala FoU-enheter, chefer och personal, eller

¹ Samverkan/samskapande i dataanalys och tolkning av data kan till exempel innebära att forskarna diskuterar sina resultat och slutsatser med samverkande parter och får reaktioner och synpunkter som forskarna därefter kan ta med sig i det fortsatta arbetet, det vill säga som en form av kvalitetssäkring.

andra relevanta aktörer så som brukar- och intresseorganisationer. Ett fjärde år kan sökas för komplexa och omfattande forskningsprojekt såsom kontrollerade effektstudier men också för implementering och uppföljning. Vid ansökan om ett fjärde år ska detta motiveras särskilt i ansökan.

- **Beloppsnivå:** I denna utlysning kan du ansöka om projektbidrag för två, tre eller fyra år. Det finns inget maxbelopp för denna bidragsform men den sökta budgeten ska motiveras i ansökan. Forte beviljar i genomsnitt cirka 1,3 miljoner kr per år för projektbidrag.
- **Behörighet:** För att ansöka måste du ha avlagt doktorsexamen senast vid den tidpunkt då utlysningen stänger.

Ansökningsprocessen

Alla ansökningar skickas in via [ansöknings- och granskningssystemet Prisma](#). Innan du påbörjar din ansökan, försäkra dig om att följande villkor är uppfyllda:

- Du har skapat ett personligt konto i Prisma
- Alla som ingår i ansökan som medverkande forskare har skapat personliga konton i Prisma
- CV- och publikationsuppgifter för huvudsökande och medverkande forskare har lagrats på respektive forskares personliga konto
- Din medelsförvaltare har ett organisationskonto i Prisma och har blivit godkänd som medelsförvaltare hos Forte. [Läs mer om Fortes kriterier för godkännande av medelsförvaltare](#).

Ett villkor för att din ansökan ska beredas är att slutredogörelser för eventuella tidigare beviljade bidrag har skickats in. Detta gäller endast bidrag där tidpunkten för slutlig återrapportering har passerat. Vi tar hänsyn till eventuell tidigare beviljad förlängning av dispositionstiden och därmed senarelagt datum för återrapportering.

För mer information om hur ansökan ska skrivas, se instruktioner för respektive bidragsform på utlysningens webbsida.

Beredning

Ansökningarna bedöms av en beredningsgrupp bestående av internationella forskare och svenska allmänrepresentanter. Beslut om medel tas av Fortes styrelse.

Eftersom ansökningarna kommer att bedömas av internationella experter bör de i sin helhet skrivas på engelska (undantaget de fält där det särskilt efterfrågas text på svenska). Om din ansökan skrivs på svenska riskeras bedömningens kvalitet. Forte tar inget ansvar för kvaliteten på eventuella översättningar.

Fortes bedömningskriterier

Vetenskaplig kvalitet:

- Syfte, frågeställningar, teoriansknytning, bakgrund och projektets originalitet

- Studiedesign, metoder för datainsamling och analys
- Tvär- och/eller flervetenskaplig ansats
- Köns- och genusperspektiv i forskningens innehåll

Relevans:

- Relevans i relation till samhällets behov, Fortes ansvarsområden och utlysningens inriktning
- Samverkan med användare av forskningen
- Nyttiggörande och kommunikation av forskningsresultat

Genomförbarhet:

- Arbetsplanens kvalitet
- Projektledarens och forskargruppens forskningskompetens
- Redogörelse för eventuell tidigare egen forskning på området
- Personal och budget som bedöms utifrån rimlighet

Vägledande frågor för bedömningskriterierna

Ansökningarna kommer att bedömas utifrån respektive bedömningskriterium och som baseras på vägledande frågor. De vägledande frågorna presenteras nedan.

Vetenskaplig kvalitet

Forskningsfrågeställningarna

- Har den sökande motiverat behovet av forskningen? Beskrivs kunskapsluckan utifrån befintlig forskning? Är projektets frågeställningar väl beskrivna och väl underbyggda?
- Är de centrala begreppen väldefinierade och teoretiskt sammanhängande?
- I vilken grad kan projektet öka kunskapen om socialtjänstens funktionssätt, resultat och effekter? I vilken grad kan projektet leda till att förbättra insatser, stöd, åtgärder eller organisatoriska aspekter inom socialtjänsten som i förlängningen leder till förbättringar för socialtjänstens målgrupper?
- Finns genus- och mångfaldsperspektiv i forskningens innehåll om så är relevant?

Metodik

- Är den metodologiska ansatsen den bäst lämpade för att svara på projektets frågeställningar utifrån givna förutsättningar?
- Är projektets metodik väl beskriven och väl underbyggd? Har man tagit hänsyn till potentiella problem/fallgropar i metodiken eller forskningsprocessen och hur de kan hanteras? I de fall det är relevant (till exempel interventionsstudier), beskrivs hantering av potentiella systematiska fel (bias) under studiens genomförande och resultatbearbetning?
- Har projektet potential att på ett väsentligt sätt flytta fram gränserna för forskningsområdet? Används till exempel teorier, data och metoder på ett nyskapande sätt för att närma sig den vetenskapliga frågeställningen?
- Har projektet en tvär- och/eller flervetenskaplig ansats om så är relevant?

Relevans

- Har den sökande säkerställt att forskningsfrågorna är relevanta för socialtjänsten och relevanta målgrupper?
- Har projektet potential att öka kunskapen om socialtjänstens funktionssätt, resultat och effekter?
- Kopplar projektet till ett eller flera av programmets prioriterade forskningsområden?
- Har projektet potential att förbättra insatser, stöd, åtgärder eller organisatoriska aspekter inom socialtjänsten som i förlängningen leder till förbättringar för socialtjänstens målgrupper?
- Finns det en väl beskriven plan för hur forskningsresultaten ska kommuniceras, både inom praktik och akademi samt nyttiggöras?

Samverkan/samskapande med företrädare för socialtjänsten, professioner, brukare/klienter och andra aktörer i forskningsprocessen

- Hur har projektet etablerats och förankrats inom socialtjänsten och med andra relevanta aktörer? Finns det dokument som styrker samverkan/samskapande (till exempel i form av ”letter of intent”)?
- Hur och i vilka delar av forskningsprocessen (studiedesign, datainsamling, analys, tolkning, spridning och implementering) sker samverkan/samskapande med praktik och/eller brukare/brukar- och intresseorganisationer eller andra relevanta aktörer? Hur har samverkan/samskapande påverkat studiens upplägg, till exempel val av utfallsmått som är relevanta för klienter och brukare?
- Är alla viktiga perspektiv/partner relevanta för forskningsprojektet inkluderade? Motiveras valet av perspektiv?
- Beskriver ansökan åtgärder för att möjliggöra för personer att delta (till exempel personer med olika funktionsnedsättningar)?
- Vad ska de olika perspektiven/partnerna bidra med och vilket mandat/roll/ansvar har de? Är rollerna och mandatet för samverkan/samskapande med praktik och/eller brukare/brukar- och intresseorganisationer eller andra relevanta aktörer tydliga?
- Omfattar projektbudgeten kostnader för samverkan/samskapande, så som avgifter och arvoden till klienter och brukare?

Genomförbarhet

- Är projektets tidsplan, planering och budget realistisk och lämplig, och utformning och val av tillvägagångssätt adekvat för projektets genomförande och förväntade resultat?
- Finns adekvata resurser att tillgå för projektet, inklusive handledning och eventuell utrustning?
- Är material, metoder, modeller, och om tillämpligt, patient- och/eller brukarkohorter tillräckliga och väl anpassade till hypotes eller de vetenskapliga frågeställningarna?
- Hur starka är den sökandes meriter och kompetens i relation till forskningsområdet och tidigare forskningsmiljö? Har forskargruppen tidigare erfarenhet och kompetens av att bedriva klient- och praktikinära forskning?
- Har den sökande tillräcklig kliniska och vetenskapliga erfarenhet, expertis, självständighet och vetenskapliga nätverk för att genomföra projektet?

Riktlinjer för hur Forte hanterar ansökningar där delar av forskningen ska bedrivas utomlands

- Forte ser positivt på internationell forskningssamverkan. Fortes ansvarsområden rymmer komplexa samhällsutmaningar där internationell forskningssamverkan kan ge viktiga bidrag.
- Fortes bidrag kan användas för att finansiera forskning där vissa delar bedrivs i andra länder, men forskningen ska vara initierad och ledd från Sverige eller tydlig del i samarbetsforskning.
- Ansökningar som innehåller internationella samarbeten bedöms med samma kriterier som övriga forskningsansökningar och av samma beredningsgrupper.
- I bedömningen av forskningsansökningar ska granskarna i Fortes beredningsgrupper bedöma om en eventuell utlandsdel i ett projekt tillför ett mervärde för projektet eller är en förutsättning för ett projekt med t.ex. global eller komparativ ansats.
- Det är huvudsökandes ansvar att ta reda på hur den egna medelsförvaltaren ställer sig till att finansiera forskning där vissa delar bedrivs i andra länder och finna lämpliga former för hur samarbetet ska gå till i varje specifikt fall.
- Det är medelsförvaltaren för bidraget, d.v.s. den huvudsökandes hemmainstitution i Sverige, som bestämmer och tar ansvar för att vid behov anställa utländsk personal eller betala för aktiviteter och tjänster som utförs i andra länder.

Öppen tillgång

Resultat från Fortefinansierad forskning ska publiceras fritt tillgängligt (open access). [Läs mer om öppen tillgång.](#)

SweCRIS

Forte överför information om beviljade bidrag till SweCRIS, en nationell databas över bidragsfinansierad forskning som inrättats på uppdrag av regeringen. [Läs mer om SweCRIS.](#)

Tidsplan

Utlysningen stänger: 14 december 2021, klockan 14:00

Fortes styrelse fattar beslut om finansiering: Mars 2022

Projektstart: April 2022